

RUUT

Ruutwaa sunduya

Jenasa-asari

Eja pon yonoo kambangianon Israel yonoo laaligogia ii uma kamaanawo. Uugia meleengi oyanboyan laligogito, iikawaa gematanon silemale laligogi kamaan kamaan sooro lombo uutanon deenqeema siinsereren laligogi. Laligon iikawaa gematanon uugia meleengi. Kaan kaan ama laligogi. Ruutnon kambaan iikanon luaewaa kania qendeeno. Moab emba iinon Israel ejaga mero. Eja kanon komuro Ruutnon enaroya Israel emba iwo pondan ororon somonjon Israelwaa Anutuyawo tororo qokotaan laligoro. Kaen laligon kantria Moab mesaon Israel uutanon kan tetegoyanon loya mutuyaa tinitosauruta yonoo batugianonga eja dologa mon mokoloon mero. Yoroo gbiligara monon kin Deiwidwaa amboya kolooro. Deiwid iinon Israel yonoo kin pongia qabunaya uuta laligoro. Deiwidwaa gbilia mon ii Jiisas. Ruutnon yambu 1110–1100 Kraist mende koloorotonon laligoro.

Eja pon buk iikawaa sunduya kanon laaligowaa kania kokaen qendeengi: Ejembanon Anutu gema qegi kambaan kanon kakasililin kondemondeen somatanon qagianon umakero. Ruutwaa sunduyanon kana kokaen qendeenja: Waba emba iinon uuta Israelwaa Anutuyaanon meleema momalaari kanagesonon toroqero

kotumotuenon qaganon uro oyanboyan mokolooro.

Buk kokawaa bakaya waŋa 3 ii kokaen:

- 1) Naominon Ruutwo Betlehem eleeni. 1.1-22
- 2) Ruutnon Boazwo aitongori. 2.1–3.18
- 3) Boaznon Ruut ii embiaga mero. 4.1-22

Elimelek ano sumanjuruta yononon Moab kenji.

¹ Kerugen Israel uutanon kin mon mende laligoro eja pon yononon kanatuuru galen koma onoma laligogi. Kamban kanon bodi koloon balon kuuya sokoma ero. Bodi kamban kanon Juuda eja monnon embia ano merawoita unuama taongia Betlehem mesaon kantri qata Moab kanon kema raran dundungia meagon waba laligogi. ² Eja qata Elimelek, embia qata Naomi ano merawoigara qagara Malon ano Kilion balongia qata Efrata. Yononon taongia Betlehem mesaon Moab balonon kema kanon laligogi. *

³ Iikanon laligogi Naomiwaa loya Elimelek komuro. Komuro Naominon emba maloya koloon merawoita yorowo laligogi. ⁴ Merawoita yoronon laligon somariin Moabga emba woi qagara Orpa ano Ruut † agimin aogi. Agimin aogi toroqen Moab balonon yambu 10:baa so laligon kougi. ⁵ Laligon kouma merawoita woi Malon ‡ ano Kilion yoronon kaanagadeen komuri. Komuri

* **1:2:** Efrata: ii Betlehem goman liligon ejati, balon iikawaa qata. Ruut 4: 11, Jen 35: 19, 1 Sml 16: 18, Mai 5: 2 † **1:4:** Ruut: qa iikawaa kania ii ala-ala. Jiisaswaa ambosakonjuruta yonoo batugianon emba 4 kokaen laligogi: Taamar, Raahab, Ruut ano Batseba. Mat 1.3-6 ‡ **1:5:** 3 Malon: qa iikawaa kania ii esunjakamamaa eja

nemunğara Naomi iinon lomeria qaa anodeen laligoro. Kianj.

Naomi ano Ruut yorononj Betlehem eleeni.

⁶ Naominonj anodeen Moab kantrinsonj laligonj kambañ mononj qaa kokaenj jegi moro: ‘Poñnonj kanatuuruya ilaanj onoma Israel kanonj nembanene sogianonj mokoloonj onomakeja.’ Kaenj moma Moab mesaonj Israel balononj eleema kemambaajonj joronqoronj ama enarowoita yorowo waagi. ⁷ Waama gomanj balonj laligoroti, ii mesaonj Juuda balononj eleema kemambaajonj ano enarowoita yorowo motoonj kananonj kenji.

⁸ Kananonj kema Naominonj enarowoita kokaenj irijoro: “Emba woi, oro mono eleema nemunwoigara yoroo gomanonj kema laligowao. Oro noo lomeraana komugiti ano nii nono awaagadeen kalanj koma noma laligori Poñnonj mono kawaa so tawaya meleema awaagadeen kiankoomu orono laligowao. ⁹ Poñnonj saanonj kana mero oro eja mombo agiminj aonj laaligo raranğara yoroo mirinonj mokoloonj uukorisoro qaganonj laligowao.” Kaenj irijonj buğara kitonj neroto, yorononj amburereñ ama silama saari.

¹⁰ Saama kokaenj ijori: “Qaago! Noro mono giwo eleema goo kanageso tuunğa yonoononj kembonja.”

¹¹ Kaenj ijori meleema kokaenj irijoro: “Oo enarowoina, mono naambaajonj niwo kawowaajonj anjao? Nii mombo eja merawoina mewe somariiri ii orombaoraga me? Kaenj romonğowaoragati eenj, iikanonj mende sokonja. Qaago totoonj! Mono keteda koi eleema kembao.

12 Nii emba waŋa koloojeŋiwaajon eja monjon nii mende nombaa. Oo enarowoina, oro mono eleema mirigaranon kembao. Nii mombo eja memambaajon romonjon kete gomantiina eja mombo en korowo koloon merawoina qokoloon orombenagati een, ii mono kilen bimobimooyawo.

13 Mera ii somariiri lowoigara oromambaajon mamboma laligowaoraga me qaago? Yorojon ama eja memegaraa kania somonjon aon kamban batuya koriga ii een laligowaobo. Ii mende sokonja. Oo enarowoina, iikaan qaago. Ponjon boria boraama lona nuano komurotiwaajon laaligonananon bimooro nii oroosjon wosojinjina mojen.”

14 Kaen irijoro mombo toroqen silama saari. Saari tegoro Orpanon enaroyaa yeizozoya jen buuta kiton nen eleema mirianon keno. Orpanon kenoto, Ruutnon kaparan koma sele kopaya kaan qokotaaro. 15 Kaan qokotaaro Naominon kokaen ijoro: “Moba, alaganon kenja. Iion anaa beŋsakon ano anaa ejemba tuun yonoonon kenja. Gii mono kaangadeen eleema miriganon kema.”

16 * Kaen ijoroto, Ruutnon kilen kokaen meleeno: “Nii mono gii gomesaomanatiwaajon kaparan mende koma jewa. Saanon jena giwo kembo. Gii noma nomaen kembagati, nii mono kaanagadeen giwo iikanon kema. Gii dakanon dakanon laligowagati, nii mono kaanagadeen iikanon laligoma. Goonon ejemba tuun ii noo

* **1:16:** Ruut 2.11-12; 2 Kin 2.2-6

ejemba tuunaga koloogi goonoŋ Anutu ii noo Anutuga kolooro laligomaŋa.

17 Gii dakanon komuwagati, nii mono kaanagadeen iikanon komuwe ron koma nombutiwaajon mojen. Qaa ii kokaen jen kotiijen: Koomu motoonŋonon mono mendeema norombaa. Iwoi morota moŋnon mendeema norombaati een, Poŋnon saanon iikawaa irona meleeno noo qananon uba.”

18 Kaen jen iwo kemambaajon kotakotagadeen kaparaŋ kono iima moma koton kawaa qaaya mombo mende ijoro.

19 Mende ijoroto, motoonŋara kema kema Betlehem taonon keuri. Keuri taonon ejemba kuyanon ii iriima korisoro somata moma ajoroogi. Emba yoŋonon qama Naomi koma horon jolonŋa kokaen jegi: “Ei! Ii ononon, Naomi yaŋo me nomaen? Oowe oowe oowe!”

20 Kaen jegi Naominon kokaen injoro: “Noo qana Naomi ii een mende qabu. Nii uukorisoro embaga qaago. Anutu ku-usun Toyanon mono kondoon nono uukondun moma laligojen. Kawaaajon noo qana Mara qagi sokombaa.

§ 21 Noonon iwoi mamaga wala ero taon koi mesaon kembeto, kete Poŋnon nuano bobora eleema een omaya kajeŋ. Poŋ ku-usun Toyanon qaana gosin men bolin nono koŋajilin qaganon laligojen. Kawaaajon qana Naomi ii mono een qabubo.” Kian.

§ 1:20: Qa woi: ii Hibruu qaa kanagarawo. Naomi = uukorisoro. Mara = uukondun.

²² Naomi ano enaroya Ruut, Moab emba kanon Moab mesaon Bethlehem taonon kariti, kambañ iikanon ejembanon kanain padiwaa alia baali ii gawonjianon kema borogianon kungi.

2

Ruutnon Boazwaa gawonon baali otano.

¹ Naomiwaa loya Elimelekwaa isi uutanon tinitosaya, eja qabuñayawo mon qata Boaz laligoro.

² * Kambañ monnon Moab emba Ruut iinon enaroya Naomi kokaen ijoro: “Saanon jen tegona nii gawon monnon kema ejemba baali gowia kuma reremonja mesaonkejuti, ii otama men kululumanja. Nii saanon eja mombaa jaanon iimaain mokoloowe nisosoron ‘Oon!’ jero saanon iwaa gematanon kema ii men kululumanja.” Kaen jero Naominon ijoro: “Oo enarona, saanon kema.”

³ Kaen ijoro mesaon gawon mon morowaanon gawonja, ii mende moma kilen tondu kema nama baali kungi yonoo gemagianon kema gowia motomotoon qeqelala kamaan egiti, ii otama otama keno. Gawon korianon kenoti, ii Boazwaanon gawonja. Boaz ii enaroya Elimelekwaa isinonja mon.

⁴ Boaznon ketego koi Betlehemga kouma gawon ejembauruta injiima jolongia kokaen jero: “Bonjon! Ponnon mono onowo laligowa.” Kaen jero meleema kokaen qagi: “Ponnon mono kotuegon gomba.”

* **2:2:** Lew 19.9-10; Dut 24.19

⁵ Kaen qagi Boaznon gawon galenjaajon kokaen qisiro: “Emba ii moronon?”

⁶ Kaen qisiro kokaen meleeno: “Emba ii koriganonga. Ii Naomiwo Moab kantrinonga kari. ⁷ Iinon gomaamba amandiinanon kan qisin nono ‘Oon!’ jewe gawon ejemba yonoo kanganon onotaan baali gowia otama men kululuja. Gawon pondan men laligon ketada koi kuunon endu kema haamo men raja.”

⁸ Kaen meleeno Boaznon Ruut kokaen ijoro: “Borana moba, nii qaa goroga mon gomanja: Gii gawon koi mende mesaon tosaan yonoo gawonon mende kema baali men kululuwa. Mono noo welenqege embauruna yonowo moton koikanon otama laligowa. ⁹ Nii gawon ejauruna goosiriwubotiwaa songo anjen. Gawon noma nomaen kema dumun kota kumbuti, gii mono iikawaa jaagalen ano yonoo gemagianon kema emba yonowo laligowa. Apugaajon mobagati een, welenqege yononon apu koworanenon kosojuti, saanon iikanon kema apu newa.”

¹⁰ Kaen ijoro Ruutnon moma balonon kemen usugon Boaz kokaen ijoro: “Nii nomaembajon waba laligon kilen goo jaanon kiankoomu mokoloowe iikaanja kalan koma nonjan?”

¹¹ Kaen ijoro kokaen meleeno: “Nii goo nanamemenгаа sunduya ii kuuya jegi mojen. Gii loganon komuro enaroga awaagadeen galen koma laligon kouna. Gii nemunmanga ano kolokoloo kantriga mesaon ejemba wala mende moma nononati, kilen nonoo batunananon kan laligojan. ¹² Gii sumanuruga sili awaa qendeema onona Anutu Israel nonoo Ponnananon mono

iikawaa tawaya gomba. Kurunonj engananonj meraanja reenreenj koma onjomakeji, iikawaa so gii Anutuwaa umuganonj laligomambaajonj koi kana.”

¹³ Kaenj ijoro Ruutnonj kokaenj meleeno: “Somatana, nii goo gawonj meme embauruga yonjoo tani qaagoto, giinonj kilenj sili awaa qendeema nonjanj. Giinonj qaa nuna selena tunja.” Kaenj meleeno.

¹⁴ Nembanene kambananonj karo Boaznonj Ruut kokaenj ijoro: “Saanonj koi kanj bered kitia menj wain apu aasonawononj qendunjonj newa.” Kaenj ijoro gawonj ejemba yonjowo raro Boaznonj baali honja onjkootoya tosia muro. Ii muro nenj tomena junonene tosia mesaoro raro. ¹⁵ Rama waama kema toronjen baali gowia otano Boaznonj gawonj ejauruta kokaenjenj kotonj onjono: “Iinonj baali gowia boranjawo iikawaa batugianonja kaanagadeen otama menj kululuuwaati eenj, onj mono qaa tokoronjkota mende menj mubu. ¹⁶ Kaenj qaagoto, baali gowia tosia ii boranjianonja kaanagadeen horogi kamaaro anji kanj iyanjaajonj menj kululuuwaa. Onj mono ii mende menj mubu.”

¹⁷ Kaenjenj kotonj onjono Ruutnonj baali gowia korama menj kululuuro uro honja ano kaawoya mendeema oromambaa sapa sarayawononj kosonj korerenjonj gosiro honja geso karoombaa so (36 liita) kolooro gomanj sinsingonj karo. ¹⁸ Kaenj kolooro baali honja ii menj taononj eleema kanj dawii koranoti, ii enaroya qendeema muro. Kawaa gematanonj nene nenj timbiriinjonj tosia mesaoroti, ii kaanagadeen unjuma muro.

19 Ii muro kokaen qisiro: “Gii kete dakanon kema baali otama menj laligojana? Morowaa gawonon kema gawon menj laligojana? Eja galen koma gonjaati, Anutunon mono ii kotuegon muba.” Kaen qisiro morowaa gawonon kema gawon menj laligoroti, iwaa sunduya Naomi ijoro: “Nii kete eja mombo gawon mejenati, iwaa qata ii Boaz.”

20 * Kaen ijoro Naomiwaa elenja kamaaro kokaen ijoro: “Ponjon mono Boaz kotuegon muba. Ponjon kiankoomu nonomambaa qaa somongoroti, iikawaa so mono pondan lomeraanjuranon komugiti ano anana kete koi laligojoni, nonoojon kiankoomuya mende anjon koma laligoja.” Toroqen qaa kokaen jero: “Eja ii nonoo tinitosananaga ano isinanaa doweya meme ejaga. Kawaajon iinon mono saanon galen koma nonombaa.”

21 Kaen jero moma Moab emba Ruutnon kokaen jero: “Qaa monj toroqen kokaen nijoaa: ‘Gii mono noo gawon meme ejemba yonowo bon qen laligona noonon baali kuuya ii kundaborowuya.’”

22 Kaen jero Naominon kokaen ijoro: “Oo enarona, ii awaa. Gii tosia yonoo gawon korianon kena sili bologa ama gombubo. Kawaajon gii saanon Boazwaa gawon meme emba yonowo kema gawon menj laligowa.” 23 Kaen jero Ruutnon Boazwaa gawon meme emba yonoo koso-gianon bon qen laligon hona otama menj kulu-luun laligoro baali ano wiit kunjkuñ kambananon

* 2:20: Lew 25.25

tegoro. Tegoro toroqen enaroya Naomiwo laligori. Kianj.

3

Ruut ano Boaz yoronon baali gawonon aitongori.

¹ Kamban tosia tegoro Naominon enaroya Ruut kokaen ijoro: “Oo enarona, nii saanon eja mon batogon mokoloowe galej koma gono iwo ker- aqeeango qaganon geenjo miriga kalan koma raba. ² Gii gawon meme emba yonowo mokotaan laligonati, iyonoo galengia Boaznon mono nonoo tinitosananaga. Moba, iinon kete gomantiina baaliqege sombenon kemen baali hona ano kaa- woya mendeema oromambaajon sapa saraya- wonon koson koreregon gosiwaa.

³ Kawaajon gii mono keteda koi apu arin selega kele unkoowayawonon morin opo suruga mouma baaliqege sombenon kemeba. Emu kemebato, wala sigensigen laligona nembaneneya ano apu kizana nedabororo kawaa gematanon saanon iwaa jaanon asugina giibaa. ⁴ Gaombaajon moma kamaan dakanon hon koma ewaati, mono ii iima kanon kemba. Kokojiji gombaatiwaaajon qisiwa- gati, iikawaa kaisareya mono kokaen amba: Gii iwaa kooronon kema kaniaagen esu kitia mena waaro kemen ewa. Kaen ena mokolon goma nomaen ambagati, ii gijoro moba.”

⁵ Enaroyanon kaen ijoro Ruutnon kokaen meleeno: “Qaa kuuya niyojanj, ii saanon and- aboromana.”

⁶ Kaen meleema baaliqeqe sombenonj kemen enjarononj jen kotonj murotiwaa so otaanj and-abororo: ⁷ Boazonj gomantiinja nembaneneya ano apu kizanja nedabororo selia menj looriro waama baali tuunj mombaa goraayanonj kemen gaonj ero. Kanonj ero Ruutnonj olonj janjanj qen kema kaniaagenj esu kitia metaama iikanonj kemenj ero. ⁸ Ero gomanj ruunjanonj iwoi mombaajonj aarunj lalanjaniro uuta tooro moma eleema emba monj kanianonj eroti, ii mokolonj iiro.

⁹ Iima qisijn muro: “Gii morononj?” Qisijn muro kokaenj meleeno: “Oo somatana, nii Ruut, goo welenqeqe embaga. Giinonj geengaa isigaa doweya meme ejaga koloojanj. Kawaajonj Juuda onoo nanamemengia otaanj nii saanonj galenj koma noma esuganonj turunj nomba.”

¹⁰ Kaen meleeno kokaenj ijoro: “Oo borana, Ponjonj mono kotuegonj gomba! Gii saanonj eja wanaya me qaqabunja esuhinagiawo yonoo gemagianonj kenagato, iikaanja mende anjanj. Gii eenjanonj isiuruna awaa nanjonj onoma laligonago kete ii uugunj sili awaa soroya anjanj. ¹¹ Oo borana, gii mono toroko mende moba! Bonjonj laligowa! Gii emba awaa soroya koloojanj, ii taombaa ejemba kuuyanonj moju. Kawaajonj gii ii me woiwaaajonj qisijn nombagi, nii ii saanonj ama gomanja. ¹²* Nii goo tinitosaga koloonj galenj koma gomanjatiwaa so koloojenj. Qaa ii onjato, eja monjonj nuugunj isinaa doweya meme eja mutuya kolooja. Nii iwaa qerewenaga laligojenj. ¹³ Kawaajonj gii saanonj gomantiinja koi

* **3:12:** Ruut 2.20

kokaen ewa. Dowe meme eja mutuyanon woran sewanğa memambaajon jenagi een, ii awaato, sewanğa mende memambaajon mobaati een, ni-inon saanon sewanğa memaņa. Qaa ii somonjon Pombaa qatanon jojopaņ qaanon jeņ kotiijen. Kawaajon saanon bonjon ena gomaņ ambaa.”

¹⁴ Boaznon kaen ijon emba monjon baaligeqe sombenon iwaanon kamaaroti, monjon ii mob-abotiwaaajon moro. Kawaajon Ruutnon Boazwaa kanaanon kamaan eroto, wenģeraņ suluro kamban iikanonadeen monjon ii mende iima kotoo oloņ kemaatiwaaajon waaro. ¹⁵ Waaro Boaznon kokaen ijoro: “Mono malekuga seleganonğa metogon qerereen meņ namba.” Kaen ijoro metogon meņ nano baali honğa 25 kilogrambaa so gosiņ maaro kemero. Kemero meņ kobibiin Ruutwaa sawiņanon ano anģon eleema taanon keno.

¹⁶ Ruutnon taanon kema enaroyaanon keuro qisiro: “Oo enarona, nomaen eņ kajaņ?” Kaen qisiro Boaznon iwaa iwoi kuuya anoti, iikawaa sunduya ijoro moro.

¹⁷ Moro kokaen toroqen ijoro: “‘Gii enarogaajon bobora mende kema,’ kaen nijon baali koi nonja.”

¹⁸ Kaen ijoro Naominon kokaen jero: “Oo enarona, eja iikanon kete een haamo mende mewaato, qaaga galaņ koma laligoro ii mindiņgogi tegorogo kawaa gematanon rama haamo mewaa. Kawaajon gii mono sosoo mamboma rama qaaga nomaen jegi asugiwaati, ii moba.” Kian.

4

Boaznon Ruut embiaga mero.

¹ Boaznon taombaa kiropo naguyanon kema genjaaro sombenon kamaan raro. Raro isiaa dowe meme ejawaa qaa jeroti, iinon kan uugumambaa ano iwaajon kokaen qaro: “Oo alana, gii saanon koi kan kamaan rabaga.” Kaen qaro kan kamaan raro. ² Raro Boaznon taononga jota meme eja boro woi (10) onoono kagi rabutiwaa injjoro motoon kamaan ragi.

³ Ragi Boaznon isiaa dowe meme eja ii kokaen ijoro: “Kamban kokaamba Naominon Moab kantri mesaon eleema karoti, iinon danana Elimelekwaanon balon kitia ii sewana mewutiwaa eja. ⁴ Kawaajon niinon kokaen romongojen: Gii qaa ii mobagatiwaa gijojen. Gii isinaraa dowe meme ejaga koloona niinon goo qerewenga koloojen. Dowe meme eja mon mende laligoja. Kawaajon giinon ii sewana mewagatiwaaajon kuun gonjen. Gii ii sewana memambaa aina mobagati een, ii saanon sewana mewato, ii togowagati een, saanon ii kaangadeen jena mona. Ii saanon eja koi rajuti, iyonoo jaanon jewa. Ii kanatuuru tuunnaa jotameme koi yonoo jaagianon jewa.” Boaznon kaen ijoro eja alianon kokaen ijoro: “Nii ii saanon sewana memana.”

⁵ Kaen ijoro Boaznon jero: “Gii Naomiwaanon balon koria sewana mewagati, kamban iikanon mono Moab emba Ruut, eja komurotiwaa maloya ii kaangadeen sewana mewa. Kaen ana eja komurotiwaa qatanon mono borosamo balon kanon ewaatiwaaajon ii galen koma laligowa.”

⁶ Kaen jero dowe meme eja mutuyanon meleeno: “Kaen kolooro niinon ii sewanja memambaajon amamaajen. Ruutnon neenaa meraboraana yonowo motoon borosamona mendeengi motomotoon yononon balon kitia melamelaa iikayadeen bunja qen aowubo. Nii kaen amambaajon amamaajen. Kawaajon giinon saanon ii sewanja mena geengaa bunjaga koloowaa.” Kaen meleeno.

⁷* Kerugen Israel uutanon monon balon iwoi sewanja mero bunjaya kolooro iikawaa qaaya koti-iwaatiwaajon yononon sili kokaen ama laligogi: Qaa jen tegon soomongo angi tegoro iyoroononga monon kana esuya qetegon alia munkeru. Israel yononon iwoi sewanja memewaa qaaya tegoroti, ii sili iikaanja kanon qendeema laligogi

⁸ Kawaajon eja kanon Boaz kokaen ijoro: “Gi-inon ii saanon sewanja mena bunjaga koloowaa.” Kaen jen kana esuya qetegon Boaz muro. ⁹ Ii muro Boaznon jotameme eja ano kanageso kuuya kokaen injoro: “Niinon Elimelek, Kilion ano Malon yonoonon iwoi kuuya ii Naomiwaanonga sewanja mejen. Ono ii kete jaasewan qen nanjon jewutiwaa so kolooju. ¹⁰ * Nii Moab emba Ruut, Malombaanon malo ii kaaniadeen sewanja mewe noo embanaga koloowaa. Kaen ama eja komurotiwaa qatanon borosamo balon kanon ewaatiwaajon ii galen koma laligomana. Qata kaen mende aliwaato, gbiliurutanon Elimelek-waa qata duduuwubotiwaajon ii gawmambaa

* **4:7:** Dut 25.9 * **4:10:** Dut 25.5-6

buknonj oogi enj ubaa. Onjo ii kete jaasewanj qen nanjonj jewutiwaa so koloowu.”

11 * Boaznonj kaen jero jotameme eja ano kanatuuru taombaa kiropo naguyanonj sombenonj ragiti, iyonjononj kuuya kokaen jegi: “Nono ii jaasewanj qen nanjonowonja. Ponjonj embaga goo mirinonj kawaati, ii saanonj kotuegonj muro iinonj mono Reizel ano Lea yoroo so koloowaa. Yorononj Jeikobwaanonj meraboraanja mamaga qokolori Israel kanatuurunananonj kolooro. Gii saanonj Efrata balononj jotameme eja esuhinawo koloonj Betlehem taononj qabuñagawo laligowa. 12* Ponjonj emba malo saranj iwaanonja gbili gombaati, goononj kanageso yonjononj mono Juuda ano Taamar yoroo meragara Perezwaanonj sumanj yonoo so koloonj laligowu.” Kianj.

Boazwaanonj gbili yonoo qa areñgia

13 Kaen ama Boaznonj Ruut wama mirianonj kema embiaga mero Ponjonj kotuegonj muro koro ama meraga mero. 14 Meraga mero emba yonjononj Naomiwaa kokaen jegi: “Nono Ponj mepesejonj. Iinonj kete isigaa dowe meme ejaga gonja. Iinonj saanonj galenj koma goma laligowaa. Mera kanonj Israel uutanonj qaqabuñayawo koloowaa.

15 Goo enaroganonj jopagonj gomakeja. Goo merauruga 7 laligowuyagati eenj, iinonj mono ii kuuya unjuugunj ilaanj goma laligoja. Iinonj kete esaga gono iinonj mono laaligoga tililuaanj ker-
aqeeanjo qenj goma laligowaa. Kanagenj emba wanja koloonja iinonj saanonj galenj koma gono

* 4:11: Jen 29.31 * 4:12: Jen 38.27-30

liligowaga.” ¹⁶ Kaen jegi Naominonj mera ii men doonjonj galej koma munj liligoro.

¹⁷ Emba kosianonj liligogiti, iyonononj kokaen jegi: “Naomiwaanonga esia meraga kolooja.” Kaen jen qata Obed qagi. Obedwaa meria Jesi, esia kinj Deiwid.

¹⁸ Qa arenj koi ii Perezwaanonga kanainj nama Deiwidwaanonj uja: Perezwaa meria Hezron, ¹⁹ Hezrombaa meria Raam. Raambaa meria Aminadab. ²⁰ Aminadabwaa meria Naason. Naasombaa meria Salmon. ²¹ Salmombaa meria Boaz. Boazwaa meria Obed. ²² Obedwaa meria Jesi. Jesiwaa meria kinj Deiwid. Kianj.

**Uumeleembaa Buŋa Tere Soomongo Gbilia
The New Testament and portions of the Old
Testament in the Borong Language of Papua New
Guinea
Sampela hap Buk Baibel long tokples Borong long
Niugini**

Copyright © 2002, 2011 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Borong

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

63589f8b-9426-5ce2-9520-ca0cf2b65c47